

ترجمه و برداشتی

از:

قرآن مجید

جزوه شانزدهم

ترجمه و برداشت: از استاد سید حسن ابطحی

تنظیم موضوعی: جمعی از دانشمندان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ *

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ
وَالسَّلَامُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ أَجْمَعِينَ لَا سِوَا عَلَى
بَقِيَّةِ اللَّهِ رُوحِي وَأَرْوَاحُ الْعَالَمِينَ لِتُرَابٍ مَقْدَمِهِ الْفِدَاءُ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پیشگفتار

این جزوه باموضوع بندی مسئله «تزکیه نفس» از آیات قرآن تنظیم شده و هر آیه ای که مربوط به موضوعی از این علم است بعد از همان آیه ترجمه شده و سپس برداشتی از آیات در فصل جداگانه ای ارائه داده شده است. و بخاطر آنکه مباحثمان فعلاً در مسائل تزکیه نفس است قبل از مسائل اعتقادی آیاتی که مربوط به مراحل تزکیه نفس است در این جزوه آورده شده است.

ضمناً نباید گمان کرد، آنچه را که در اینجا می نویسیم تفسیر آیات قرآن بوده و یا حتی توضیح قرآن است. بلکه فقط یک نوع راهنمایی است که برای تدبّر بیشتری در قرآن و توجّه دوستان به سخنان حضرت حقّ جلّ و علایادآوری شده است.

تا ان شاء الله سالکین إلى الله با تأمل زیادتری موفّق به قرائت قرآن گردند. و ضمناً آیاتی که در این جزوه قرائت می شود جابجا شده و تنظیم موضوعی گردیده است.

یعنی اگر شما بخواهید آیانی که مربوط به تزکیه نفس است را پشت سر هم قرائت کنید به ترتیب قرآن مجید در این جزوه آورده شده است و بعدها سایر آیات که مربوط به عقاید و فروع احکام است در جزوات جداگانه ای آورده خواهد شد ان شاء الله.

به امید موفقیت و السلام

سید حسن ابطحی

اعوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

آیات ۱۷۸-۱۷۹ از سوره مبارکه اعراف

مَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِي وَمَنْ يُضِلِلْ فَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿١٧٨﴾ وَلَقَدْ

ذَرَأْنَا لَهُمْ كَثِيرًا مِنَ الْجِنَّ وَالْإِنْسِ لَهُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَا وَلَهُمْ أَعْيُنٌ

لَا يُبْصِرُونَ بِهَا وَلَهُمْ آذَانٌ لَا يَسْمَعُونَ بِهَا أُولَئِكَ كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ

أُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ ﴿١٧٩﴾

ترجمه آیات ۱۷۸-۱۷۹

کسی را که خدا هدایت کند، هدایت شده واقعی است و کسی را که خدا گمراه کند، پس آن‌ها همان جمعیت زیانکارند. (۱۷۸)

و حتماً گروه زیادی از جنّ و انس را برای جهنّم ساختیم. آن‌ها دل‌هایی دارند که با آن نمی‌فهمند و آن‌ها چشم‌هایی دارند که با آن نمی‌بینند و آن‌ها گوش‌هایی دارند که با آن نمی‌شنوند. آن‌ها در حقیقت مثل چهارپایان‌اند بلکه گمراه‌ترند. آن‌ها همان غافلان‌اند. (۱۷۹)

برداشت از آیات ۱۷۸-۱۷۹ (هدایت‌پروردگار)

خدا جمعی را به خاطر اعمال خوبشان و به خاطر پیروی از قرآن و پیامبر ﷺ هدایت می‌کند و کسی که خدا او را به حال خود وا بگذارد ضرر زیادی کرده است، این دسته دل‌هایی دارند که با آن نمی‌فهمند، چشمی دارند که با آن حقایق را نمی‌بینند و گوشی دارند که با آن حقیقت را نمی‌شنوند؛ این‌ها در غفلت کامل به سر می‌برند و به هیچ وجه راهی به سوی خدا پیدا نمی‌کنند بلکه از حیوانات هم پست‌ترند.

آیات ۱۸۰-۱۸۱ از سوره مبارکه اعراف

وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا وَذَرُوا الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي أَسْمَائِهِ
سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٨٠﴾ وَمِمَّنْ خَلَقْنَا أُمَّةً يَهْدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ
يَعْدِلُونَ ﴿١٨١﴾

ترجمه آیات ۱۷۸-۱۷۹

و برای خدا اسماء حسنائی (و نیکوترین نامها) است. با آنها او را بخوانید و کسانی را که اسماء خدا را به الحاد می‌کشانند، به حال خود و ابگذارید. به زودی به خاطر آنچه که عمل می‌کنند، جزا داده می‌شوند. (۱۸۰) و از کسانی که خلقشان کرده‌ایم، جمعی هستند که مردم را به حق هدایت می‌کنند و به حق اجرای عدالت می‌نمایند. (۱۸۱)

برداشت از آیات ۱۸۰-۱۸۱ (ذکر خدا)

سالک الی الله باید همیشه با ذکر خدا و خواندن خدای تعالی با اسم‌های نیکویش به یاد خدا باشد و از ملحدین و کسانی که در غفلت کاملند، یا خوابشان به مرگشان منتهی شده دوری کند و جمعی از مردم که در رأس آنها ائمه اطهار (علیهم‌السلام) قرار دارند؛ مردم را به حقایق اشیاء و با تأیید خدای تعالی هدایت می‌کنند و تنها جمعیتی که در قیامت نجات پیدا می‌کنند همین‌ها هستند.

آیه ۱۸۶ از سوره مبارکه اعراف

مَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَلَا هَادِيَ لَهُ وَيَذَرُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿١٨٦﴾

ترجمه آیه ۱۸۶

کسی را که خدا گمراه کند، راهنمایی برای او نخواهد بود و آن‌ها را در طغیانشان به حال خودشان آنچنان وامی‌گذارد که حیران شوند. (۱۸۶)

برداشت از آیه ۱۸۶ (هدایت)

سالک الی الله باید بداند اصل هدایت در دست خدا است و کسی که خدا او را هدایت نکند در بدبختی و سرکشی باقی می ماند. توضیح آن که: خدای تعالی در ابتداء به وسیله قرآن و انبیاء علیهم السلام همه مردم را هدایت کرده و اگر مردم از این هدایت با اختیار خودشان پیروی کردند هدایت خاص از جانب پروردگار نصیب آنها می گردد و الا به هیچ وجه هدایت نمی شوند.

آیه ۱۹۹ از سوره مبارکه اعراف

خُذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ ﴿۱۹۹﴾

ترجمه آیه ۱۹۹

عفو و گذشت را پیشه کن و امر به خوبی کن و از نادانان اعراض کن. (۱۹۹)

برداشت از آیه ۱۹۹ (عفو و گذشت)

سالک الی الله باید خود را به مقامی برساند که شعارش در مقابل بدکاران و بدگویان عفو و گذشت باشد و بعلاوه آنها را به خوبی ها دعوت کند ولی از جهالی که خوبی را نمی فهمند و در عین حال بدی برای او می خواهند دوری کند.

آیات ۲۰۰-۲۰۳ از سوره مبارکه اعراف

وَإِمَّا يَنْزَغَنَّكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْعٌ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿۲۰۰﴾ إِنَّ

الَّذِينَ اتَّقَوْا إِذَا مَسَّهُمْ طَائِفٌ مِنَ الشَّيْطَانِ تَذَكَّرُوا فَإِذَا هُمْ مُبْصِرُونَ ﴿۲۰۱﴾

وَإِخْوَانُهُمْ يَمُدُّونَهُمْ فِي الْغَيِّ ثُمَّ لَا يُقْصِرُونَ ﴿۲۰۲﴾ وَإِذَا لَمْ تَأْتِهِمْ بَايَةٌ قَالُوا

لَوْ لَا اجْتَبَيْتُمَهَا قُلْ إِنَّمَا أَتَّبِعُ مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ مِنْ رَبِّي هَذَا بَصَائِرُ مِنْ رَبِّكُمْ وَ

هُدًى وَ رَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٢٠٣﴾

ترجمه آیات ۲۰۰-۲۰۳

و هر زمان شیطان وسوسه‌ای به تو بکند، پس از خدا پناهندگی بطلب، زیرا او شنوای دانایی است. (۲۰۰)

قطعاً کسانی که تقوی دارند، وقتی که وسوسه‌های شیطان را احساس می‌کنند، متوجه آن می‌شوند، ناگهان چشم را باز می‌کنند و بینا می‌گردند. (۲۰۱)

و برادرانشان آن‌ها را در گمراهی می‌کشند، سپس کوتاهی نمی‌کنند. (۲۰۲)
و زمانی که برای آن‌ها آیه‌ای نیامد، می‌گویند: چرا خودت آیه‌ای انتخاب نمی‌کنی؟ بگو: تنها از آنچه به من از طرف پروردگارم وحی می‌شود پیروی می‌کنم. این قرآن مایهٔ بینائیهاست از طرف پروردگارتان و هدایت و رحمتی است برای مردمی که ایمان می‌آورند. (۲۰۳)

برداشت از آیات ۲۰۰-۲۰۳ (دوری از شیطان)

سالک الی الله باید بکوشد که خود را در معرض طمع شیطان قرار ندهد و در عین حال از شر شیطان به خدای تعالی پناه ببرد و اهل تقوی باشد تا با یاد خدا و با یاد دستورات پروردگار از شیطان دوری کند و به این وسیله بصیرت در رشد و کمال در او به وجود آید ولی اگر انسان چشم دلش را باز نکند شیطان او را به سوی تجاوز به حقوق الهی و مردم سوق می‌دهد و باید سالک الی الله در این گونه موارد به پیامبر اکرم ﷺ اقتدا کند و تنها پیرو وحی باشد، بینش کاملی از خدای تعالی بخواهد و بداند که هدایت و مهربانی خاص او، تنها برای مردم با ایمان است.

آیات ۲۰۴-۲۰۶ از سوره مبارکه اعراف

وَ إِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَ أَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٢٠٤﴾ وَ اذْكُرْ

رَبَّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعًا وَ خِيفَةً وَ دُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ وَ

الْأَصَالِ وَلَا تَكُنْ مِنَ الْغَافِلِينَ ﴿٢٠٥﴾ إِنَّ الَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ لَا يَسْتَكْبِرُونَ

عَنْ عِبَادَتِهِ وَ يُسَبِّحُونَهُ وَ لَهُ يَسْجُدُونَ ﴿٢٠٦﴾

ترجمه آیات ۲۰۴-۲۰۶

و وقتی که قرآن خوانده می‌شود، پس آن را بشنوید و ساکت باشید، شاید مورد مهربانی واقع گردید. (۲۰۴) و پروردگارت را در دل خود با تضرع و ترس و بدون آنکه کلامت بلند باشد در صبح و شام یاد کن و از غفلت‌کنندگان مباش. (۲۰۵)
قطعاً کسانی که در نزد پروردگار توأند، از عبادت پروردگار تکبر نمی‌کنند و او را تسبیح می‌کنند و برای او سجده می‌نمایند. (۲۰۶)

برداشت از آیات ۲۰۴-۲۰۶ (استماع قرآن)

سالک الی الله با سایر مردم فرق دارد. ممکن است دیگران به قرآن توجه نکنند و وقتی که قرآن خوانده می‌شود تنها برای قرائت و یا صدای قاری به آن گوش بدهند و هیچ‌گونه ادبی را در مقابل قرآن و استماع قرآن رعایت ننمایند؛ ولی سالک الی الله وقتی قرآن می‌خواند و یا قرآن برایش خوانده می‌شود به خاطر آن که مورد مهربانی و محبت خاص خدای تعالی واقع شود به آن گوش می‌دهد و سخنی نمی‌گوید و چون خدای تعالی با او حرف می‌زند کمال ادب را رعایت می‌کند، صبح و شب در دل به یاد خدا است و نمی‌گذارد که از غافلین محسوب شود و بلکه آنچنان خود را نزد خدا مقرب می‌داند که به هیچ وجه از عبادت و بندگی او کوتاهی نمی‌کند، دائماً تسبیح او را می‌گوید و برای او کمال تواضع را به وسیله سجده انجام می‌دهد.

«سوره مبارکه انفال»

آیات ۲-۴ از سوره مبارکه انفال

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ❁

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ

زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَ عَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٢﴾ الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَ مِمَّا

رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ﴿٣﴾ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَ

ترجمه آیات ۲-۴

قطعاً مؤمنین کسانی هستند که هر وقت نام خدا ذکر می شود، قلبشان ترسان می گردد و زمانی که آیات خدا بر آنها خوانده می شود، ایمانشان زیاد می گردد و بر پروردگارشان توکل می کنند. (۲)
آن کسانی که نماز را بر پا می دارند و از آنچه روزیشان کرده ایم، انفاق می کنند. (۳)
این ها همان مؤمنان حقیقی هستند. برای آنها نزد پروردگارشان درجات و آمرزش و روزی نیکوئی خواهد بود. (۴)

برداشت از آیات ۲-۴ (مؤمن واقعی)

برای سالک الی الله ایمان اساس هر کاری است و علامت مؤمن این است که وقتی خودش و یا به وسیله دیگران به یاد خدا می افتد در دل از عذاب الهی، از هیبت پروردگار می ترسد، نشانه های خدا ایمانش را زیاد می کند و بر خدای تعالی توکل می نماید، نماز را به پا می دارد و از آنچه خدای تعالی به او داده است انفاق می کند. کسانی که این صفات را دادند مؤمن واقعی هستند و در نزد خدای تعالی دارای درجه می باشند، خدای تعالی کوتاهی های آنها را می بخشد و روزی مادی و معنوی دائمی به آنها عنایت می فرماید.

آیات ۲۰-۲۱ از سوره مبارکه انفال

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَ رَسُولَهُ وَ لَا تَوَلَّوْا عَنْهُ وَ أَنْتُمْ تَسْمَعُونَ ﴿٢٠﴾ وَ لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ قَالُوا سَمِعْنَا وَ هُمْ لَا يَسْمَعُونَ ﴿٢١﴾ إِنَّ شَرَّ الدَّوَابِّ عِنْدَ اللَّهِ الصُّمُّ الْبُكْمُ الَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٢٢﴾ وَ لَوْ عَلِمَ اللَّهُ فِيهِمْ خَيْرًا لَأَسْمَعَهُمْ وَ لَوْ أَسْمَعَهُمْ لَتَوَلَّوْا وَ هُمْ مُعْرِضُونَ ﴿٢٣﴾

ترجمه آیات ۲۰-۲۱

ای کسانی که ایمان آورده اید، خدا و رسولش را اطاعت کنید و از او سرپیچی نکنید، در حالی که شما (گفتار او را) می شنوید. (۲۰)
و مثل کسانی نباشید که می گفتند: شنیدیم، ولی در حقیقت آنها نمی شنوند. (۲۱)

برداشت از آیات ۲۰-۲۱ (بدترین حیوانات)

سالک الی الله نباید از دستورات خدا و پیغمبر ﷺ سرپیچی کند و خود را در میان مردم مطیع خدا و پیغمبر ﷺ معرفی نماید ولی در واقع حرف آن‌ها را گوش ندهد زیرا بدترین جانوران کسانی هستند که در مقابل حقایق کر و کورند و عقلشان را به کار نمی‌اندازند و اگر خدا در این میان با انتخاب خودشان خیری را مشاهده می‌فرمود به آن‌ها کمک می‌کرد و گوش شنوا به آن‌ها می‌داد تا آن‌ها پشت به حقایق نکنند و از آن رو نگردانند.

آیات ۲۴-۲۶ از سوره مبارکه انفال

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ وَ
اعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ وَأَنَّهُ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٢٤﴾ وَ اتَّقُوا فِتْنَةً
لَّا تُصِيبَنَّ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْكُمْ خَاصَّةً وَ اعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٢٥﴾
وَ اذْكُرُوا إِذْ أَنْتُمْ قَلِيلٌ مُسْتَضْعَفُونَ فِي الْأَرْضِ تَخَافُونَ أَن يَتَخَطَّفَكُمُ
النَّاسُ فَآوَاكُمْ وَأَيَّدَكُمْ بِنَصْرِهِ وَ رَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ لَعَلَّكُمْ
تَشْكُرُونَ ﴿٢٦﴾

ترجمه آیات ۲۴-۲۶

ای کسانی که ایمان آورده‌اید، وقتی که خدا و پیامبر شما را به چیزی که حیات می‌بخشد می‌خوانند، قبول کنید و بدانید که خدا میان انسان و قلبش قرار می‌گیرد و همه شما نزد او جمع‌آوری می‌شوید. (۲۴)
و از فتنه و آشوبی که تنها مخصوص ستمکاران از شما نمی‌باشد، بپرهیزید و بدانید که مجازات خدا بسیار سخت است. (۲۵)
و به یاد آورید زمانی را که شما گروه کم و ضعیفی در روی زمین بودید، می‌ترسیدید که مردم به شما هجوم بیاورند، ولی او شما را پناه داد و با یاری خود شما را تأیید کرد و روزیهای پاکی به شما عطا نمود تا شاید شما شکرگزار باشید. (۲۶)

برداشت از آیات ۲۴-۲۶ (عبرت گرفتن از قضایای گذشتگان)

سالک الی الله باید همیشه در مقابل خدا و رسول خدا ﷺ آماده برای انجام دستورات آنها باشد و در مقابل امتحاناتی که برای او می‌رسد کاملاً حواسش جمع باشد و از اشتباهاتی که ممکن است انجام دهد بپرهیزد و آنچه خدا با مردمان ضعیفی که در مقابل دشمنان قرار گرفته بودند و در طول تاریخ در قرآن و روایات از آنها یاد شده و امتحانات خوبی داده بودند و به همین جهت خدای تعالی آنها را یاری کرد و از زندگی و روزی خوبی آنها را برخوردار کرد، عبرت بگیرد و متذکر باشد.

